

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Vehementia Chrysostomi. Capvt XXX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Vehementia Chrysofomi.

CAPVT XXX.

Vehementia mir. orat. i. in Iuda. Fict. & fundat.

PRaeclare omnino Chrysofomus oratione z. aduersus Iudaeos comparat concionatores cum pastoribus fistula simul, & fundam instructis. Itaque quamdiu noxia belluae nihil afferunt molestiarum sub ilicem, aut populum strati, fistula canunt, sinuntque oues liberè, & pro suo arbitratu pascere: Verum simul atque sceleratè alicunde luporum incursionem imminere, mox abiectà fistulà fundam arripiunt, & omisso calamo fustibus, & saxis obarmant sese, proque septris consistentes, magno emisso iubilo, ingentiq; yulatu vociferanter, frequentes ipso clamore feram priusquam irumpat, abigunt.

Hoc ipse sapissimè praestat, modo enim ad piarum solatium, & coelestis laetitiae fructum, suauissimis fluit orationis lenimentis, modo in hominum flagitia, & errores, aculeos potentissimos exercit. Plenus est istis exemplis, nec diu nobis in profluente quaerenda est aqua, vide quo spiritu in adulteros haec dicat.

A malis conuiujs malae vobis libidines, hinc vxores contemptae, hinc scorta in pretio, hinc domorum euersiones, hinc scortum, ac deorsum voluuntur omnia.

Deinde.

Puro ac illimi fonte relicto ad cloacarum coenum curritis. Coenum quippe scorti corpus esse nemo negarit, vel te ipsum testem aduoco, qui in ijs sordibus es volutatus, tuam conscientiam appello. Deinde non erubescis flagitium, non imputum te, non foedissimo crimine contaminatum vides, *Mox etiam pugnat acrim.*

Quid feminas, quod metere non licet: imo si messueris multum tibi dedecoris fructus afferet. Nam si peperit, tibi dedecus peperit, & puero magnam iniuriam, qui propter te motus, & ignobilis nascitur. Cui etiam si innumeras pecunias reliqueris, adhærebit tamen macula dedecoris tui, & propter te infamis domi, in vrbis infamis, siue ex scorto sit, siue ex ancilla futurus est. Tibi vero non vides perpetuam quoque inde infamiam creati, quam neq; viuus, neq; mortuus elucet, etiam cum ex istius impuri cor-

poris vinculis excefferis, manebunt tamen post te tuae turpitudinis monumenta.

Tandem crimen auget à consequentibus.

Quid igitur & te, & omnia hoc dedecore afficis, quid feminas aruum sterile, infrugiferu, atque vitiā nō ipsum suos fructus perimeret. Sed prohdolor! Saepè ante generationem caedes, scortum non permittis, vt scortu tantummodo maneat, sed ex meretricie facis homicidā. Sic ex ebrietate scortatio, ex scortatione adulteriū, ex adulterio egdes, imo quidpiacēde immanius, quod quo verbo dicā nescio, ad enorme facinus, portentoso quodam vocabulo opus est. Caedes quod natum est occidit, hoc ne nascatur prohibet. Tu (& quis! & quantum) donum Dei infamia, atque dedecore corrumpis, tu naturā repugnas legibus, tu generationis promptuarium homicidiorū officinam facis, & mulierem, quae ad generationem sobolis data est, ad necis artificium instruis. Nam *infra libidinum victima*, vt amatoribus perpetuo sit accommodata, & amabilis, & plus interim pecuniae corradat, intrepide facinus aggreditur. Et tu in mulierculam culpam reijcies, tua fraus, tuum scelus est, tu facies, & flammam in tuum caput congestisti.

Quid dicam ex adulterijs pullulare idolatriam? Multa siquidem vt amentur, incantationes, & libamina, & phyltra innumeraq; alia machinantur. Mox etiam parantur venena non fornicario vtero, sed vxori miterae, atque innocenti innumera struuntur insidiae, & Daemonum inuocationes, & mortuorum incantamenta, & bella quotidiana, & assuerq; contentiones, & odium inexpiabile.

Deinde rem indifferentem etiam mariti ipsi libidinem purant. Haec oratio planè grandis, plena lacertis, & viribus.

Homilia septima in epistolam ad Colossenses acerbè inuehitur in luxum mulierum, quae sibi matulas argenteas faciunt, his verbis.

Quid vero mulieres? (pudet quidem, sed tamen necesse est dicere) matulas faciunt argenteas; oporteret vos pudere, quae haec facitis, Christo esuriēte tu ita indulges delicijs, imo vero dementia: Quasnam haec luent pœnas? Deinde rogas, cur latrones, cur parricidae, cur mala, cum Diabolus, vos ita agit, atque discerpatur?

Nam mensas quidem, & discos habere argenteos, ne hoc quidem animo conuenit rectè philosophanti, sed totum est deliciatum. *MANA.*

*Multa hinc
bet in idem
argum. ho-
m. 3. de
penitentia.
l. 1. hō.
da David
& Saule
vehementur
inuehitur
in spectatione.*

Hom. 24. in epist. ad Rom.

Luxuria infectatio. Iam adulterij & fornicatio.

mundam autem vafa facere argentea, nunquid eſt luxus, nunquid inſania, vel ſi quid inſania peius eſt. Scio derideri ab iſtis delicatis hanc orationem meam, ſed dum proſum nihil curo.

Magnam re vera amentiam, magnum furorem procreant diuitiæ, vellet (opinor) ſi fas eſſet, terram eſſe auream, & parietes aureos fortasſe, & cælum, & aërem ex auro. Quis furor, quæ amentia, quæ febris?

Luxus mulierum carpitur.

Alius perit frigore, qui factus eſt ad Dei imaginem, & tu matulas argenteas fabricaris. O factum, & arrogantiam! quid amplius feciſſet inſanus, ſcilicet tanti facis excrementa, vtea argento excipias? Scio vos audientes obtorpeſcere, ſed obtorpeſcere debent, quæ hæc faciunt, & viri, qui morbis huiusmodi deteruiunt. Eſt enim hoc intemperantia, & crudelitas, & inhumanitas, & feritas, & petulantia.

Quæ Scylla, quæ Chimæra, quis Draco, vel potius, quis Dæmon hoc fecit? Quid prodeſt Chriſtus? quid prodeſt fides, cum toleratur aliquis ex gentibus, imo verò nõ ex gentibus, ſed ex Dæmonibus: ſi caput non eſt ornandum auro, & margaritis: qui argento vitur ad tam immundum miniſterium, quam aſſequetur veniam? Non ſufficiunt reliqua, quamuis nec illa ſunt toleranda: Cathedræ, & ſcabella ex argento omnia. At qui hæc quæque ſunt amentie: ſed vbi que eſt ſaſtus ſuperuacaneus, vbi que inanis gloria.

Ego vereor, ne ab hac inſania longiùs progrediens ſexus muliebriſ monſtrorum formam ſuſcipiat. Veriſimile eſt eas cupere, pilos quoque habere aureos. Aut fateamini vos eò, quod dictum eſt, nihil eſſe affectos, & excitatos, & incidiffe in concupiſcentiam, & niſi pudor retinuiffet, non recuſauiſſetis.

Nam ſi auderis ea, quæ ſunt his abſurdiora, multo magis exiſtimo eas pilos aureos eſſe deſideraturas, & labra, & ſupercilia, & auro liquefacto totas illimi, ſi autem non creditis, & exiſtimatis me ridentem dicere, ego narrabo, quod audiui, imò verò nunc quoque eſt: Rex Perſarum barbam habet auream ex lamellis aureis inſtar pilorum diductis, ſed iacet tanquã monſtrum. Magna tibi laus Chriſte, qui nos, & ſanos feciſti, & iſtis monſtris liberaſti.

Perſarum Regis barba aurea.

Animaduertere hic epicheſematũ denſitatem, pugnacis animi calorem, & quaſi incuſſam vim grandinis; aſpergit tamen etiam iro-

nijs orationẽ, quæ ſunt huic argumento peccomode, inde, nec minus acer eſt, & plus habet *γοφρόν*.

At homilia de Dauide, & Saule grauiter inuicitur in eos, qui frequentant ſpectacula.

Non metuis, non expaueſcis, dum oculis, quibus illic lectum eſt, qui eſt in orchestra ſpectas, vbi deteſtandæ adulterij fabula agitur, iſdem hanc ſacram menſam intueris vbi tremenda peraguntur myſteria? Dum iſdem auribus audis, & ſcortum obſcœne loquens, & Prophetam, Apoſtolumque ad arcana ſacerarum litterarum introducentem? Dum eodem corde, & lethalia ſumis venena, & hanc hoſtiam ſanctam, ac tremendam?

Auſteritas.

CAPVT XXXI.

Habet quoque ſæpè multum in carpendis vitijs auſteritatis, vbi nulla lenimenta adhibet, ſed ſtatim vit, & ſecat, vt violentum morbum violento remedio opprimat. Tale eſt illud ex homilia 7. ad Colofſenſes.

Ecce ſuadeo, & iubeo, vt & faciei ornatum, & eiufmodi vafa conteras, & des pauperibus, & nunquam in poſterum inſanias. Qui vult reſiliat, qui vult accuſet, & reprehendat: nullum parior. Quando ſum iudicandus ſtã ad tribunal Chriſti, procul vos ſtatis, & quæ a vobis exiſtit gratia, me reddente factorum rationem.

Procul hæc verba. Caue ne diſcedat, & in hæreſin deficiat, eſt imbecillus, te dimitte & te ei aliquantiſper accomoda. Quo vſque? ſemel, & bis, & ter, non perpetuò. Ecce ruruſ nuncio, & cum beato Paulo teſtor, & obtęſtor, quod ſi ruruſ venero non parcã.

Quæ eſt hæc mollicies, quæ delicia, quæ contumelia. Contumelia enim eſt non delicia. Quæ amentia, quæ inſania? Tot pauperes circumſiſtunt Eccleſiam: & tam multos filios habet Eccleſia, & tam diuites, nulli pauperi poteſt opem ferre. Sed alius quidem eſurit, alius verò eſt ebrius: alius quidem in argento egerit: alius autem ne panem quidem habet, quo veſcatur. Quænam hæc tanta inſania: quænam hæc tanta feritas? Contra Heluoc